

Тема. Розв'язування задач на визначення масштабу карт, перетворення одного виду масштабу в інший.

Мета. Навчитися визначати масштаб географічної карти за даними щодо відстані між об'єктами на місцевості й карті, перетворювати числовий масштаб в іменованій та іменованій у числовий.

Засоби навчання. Атлас, лінійка, олівці.

Перебіг роботи

Доцільно пригадати

Доповніть речення.

Масштаб — це _____

Види масштабу: _____

Завдання 1.

Переведіть числовий масштаб в іменованій.

Числовий та іменованій масштаби — це різні способи вираження однієї величини, тобто співвідношення відстані на місцевості та на карті. Їх можна перетворити один в одного. Наприклад, щоб перетворити числовий масштаб $1 : 500\,000$ в іменованій, потрібно перетворити $500\,000$ см у кілометри. Оскільки $500\,000$ см = $5\,000$ м = 5 км, то 1 см на карті відповідає 5 км на місцевості.

Варіант I

$1 : 25\,000\,000$ _____

$1 : 40\,000$ _____

Варіант II

$1 : 50\,000\,000$ _____

$1 : 20\,000$ _____

Завдання 2.

Переведіть іменованій масштаб у числовий.

Для перетворення іменованого масштабу в числовий виконують обернені дії. Наприклад, для перетворення іменованого масштабу в 1 см — 2 км у числовий потрібно перетворити 2 км у сантиметри: 2 км = $2\,000$ м = $200\,000$ см. Отже, 1 см на карті відповідає $200\,000$ см на місцевості.

Варіант I

в 1 см — 350 м _____

в 1 см — 20 км _____

Варіант II

в 1 см — 100 м _____

в 1 см — 15 км _____

Завдання 3.

Випишіть масштаби географічних карт атласу для шостого класу.

Варіанти	Назва карти	Числовий масштаб	Іменованій масштаб
I	1. Фізична карта півкуль		
	2. Адміністративно-територіальний поділ України		
	3. Карта літосферних плит		
II	1. Політична карта півкуль		
	2. Фізична карта України		
	3. Карта «Народи та густота населення світу»		

Пояснення вчительки / вчителя

Для визначення масштабу географічної карти потрібно знати відстань між двома об'єктами на карті (L_k) та на місцевості (L_m). Складасмо відношення відстані на карті до відстані на місцевості: $M = L_k : L_m$. Отримуємо іменованій масштаб, який перетворюємо в числовий.

Приклад.

Визначити масштаб карти, якщо на ній відстань між пунктами А і Б становить 10 см, а на місцевості — 100 км.

10 см — 100 км; 1 см — 10 км (іменованій масштаб). Перетворюємо його в числовий: 1 : 1 000 000.

Відповідь: $M = 1 : 1\,000\,000$.

Завдання 4.

Визначте масштаб карти.

Відомо, що відстань на місцевості від пункту А до пункту Б становить 480 км. Установіть масштаби карт, якщо на них ця відстань становить:

Варіант I		Варіант II	
Відстань А–Б	Масштаб карти	Відстань А–Б	Масштаб карти
24 см		12 см	
8 см		6 см	

Розв'язування: _____

Завдання 5.

Розв'яжіть задачі.

Варіант I. Яку відстань потрібно подолати велосипедистові, якщо довжина дороги між пунктами його маршруту на карті масштабу 1 : 300 000 становить 5 см?

Розв'язування: _____

Варіант II. Яку відстань потрібно подолати мандрівникові, якщо відстань між пунктами його маршруту на карті масштабу 1 : 200 000 становить 7 см?

Розв'язування: _____

Оцінка